
Finska Läkaresällskapets styrelse och funktionärer 1996

Styrelse: Ordförande Leif Andersson,
viceordförande Matti Klockars,
sekreterare Marianne Gripenberg,
skattmästare Johan Edgren,
ledamöter: Monika Carpelan-
Holmström, Laura Finne-Elonen,
Johan Lundin, Tom Pettersson

Finska Läkaresällskapets
Handlingar: Huvudredaktör Per-
Henrik Groop, redaktörer Hans
Blomberg, Hans Falck, Johan
Lundin, redaktionssekreterare
Svante Stenman

Klubbmästare: Johan Lundin

Bibliotekarie: Fredrika Pekonen

Pris- och stipendienämnden:
Ordförande Matti Klockars
(suppleant Krister Höckerstedt),
Carl Gahmberg (suppleant Karl
Åkerman), Ewert Linder (suppleant
Brita Stenius-Aarniala)

Programkommittén: Sällskapets
ordförande och sekreterare, Anders
Albäck, Anders Almqvist, Johan
Hedström, Tom Wiklund

Revisorer: Folke Tegengren, CGR
(suppleant Rabbe Nevalainen,
CGR), Jarl Eklund (suppleant Kaj
Tallroth)

Representanter i ledningsgruppen för
Läkardagarna: Mats Brommels,
Marianne Gripenberg

Representant i direktionen för
Centralbiblioteket för
hälsovetenskaper: Fredrika
Pekonen

Representant i Vetenskapliga
samfundens delegation: Leif
Andersson

Representant i Delegationen för den
svenskspråkiga litteraturens
främjande: Svante Stenman

Representant i A-klinikstiftelsen:
Georg Borgström

Representant i Matti Äyräpää-
priskommittén: Leif Andersson

Representant i Konrad ReijoWaara-
priskommittén: Märten Kvist

Pärmbilden

Pärmbilden visar Malmska sjukhuset
i Jakobstad, eller som det numera he-
ter Jakobstads sjukhus.

Sjukhuset byggdes med medel,
350 000 mk, som testamenterades av
kommerserådet Otto A. Malm. En lika
stor summa donerade Malm för sjuk-
husets underhåll och förvaltning.

Stadsfullmäktige ansåg dock till en
början att bygget kunde påbörjas först
då noggranna kalkyler givit vid han-
den att "sjukhuset kunde sättas i gång
och drivas utan någon därpå värdad
kostnad eller tunga för kommunens
skattskyldiga medlemmar". Arkitekt-
firman Grahn, Hedman och Wasa-
stjerna fick dock i uppdrag att rita och
planera sjukhuset, som stod färdigt
1908.

Sjukhusets kapacitet var tillräcklig
ända till mitten av 1950-talet då en
nybyggnad uppfördes på samma om-
råde. Denna togs i bruk 1965. Chefs-

läkare var då Gunnar Tötterman, nu-
mera medicinalråd, som övertog led-
ningen av sjukhuset 1957 efter legen-
dariske professor Runar C. Öhman.
För närvarande är Per-Erik Wingren
chefs läkare.

Hälsovårdscentralen i Jakobstad
och dess långvårdsavdelningar är se-
dan 1982 sammanbyggda med Malm-
ska sjukhuset. I Jakobstadsnejden var
man bland de första i vårt land att
inleda detta slags nära samarbete
mellan den öppna vården och regio-
nens sjukhus. Erfarenheterna har va-
rit goda.

Markku Kupari till Vasa

Docent Markku Kupari har utsetts att
efterträda Mikael Nissén som överlä-
kare för internmedicinen vid Vasa
centralsjukhus. Kupari är född 1948 i
Alahärmä. Han är specialist i kardio-
logi och arbetar närvarande vid Hel-
singfors universitetscentralsjukhus.

Kejsarsnitt à la Russe

I denna artikel publicerad i nummer
1 av FLSH årgång 157 har det tyvärr
insmugit sig ett litet fel som under-
tecknad härmed önskar att få rätta till.

Det var nämligen inte professorn i
kirurgisk klinik Ali Krogius som ope-
rerade generalguvernör Bobrikov den
16 juni 1904 utan operationen utför-
des av vår sedermera mycket berömda
krigskirurg Richard Faltin vid Kirur-
giska sjukhuset.

Det var en operation som på den
tiden ansågs vara så pass intressant,
att det i Finska Läkaresällskapets
Handlingar publicerades en synner-
ligen noggrann redogörelse pga., som
Faltin själv säger, "följande redogör-
else torde ega ett visst intresse, om ock
mindre i medicinskt än i historiskt
hänseende, och därför försvara sin
plats i Finska Läkaresällskapets
Handlingar".

Sin redogörelse avslutar Faltin med
att konstatera att "fallet var hopplöst
från början och den dödliga utgången
kunde icke afvärfas, trots användan-
det af läkekonstens alla ressurser."

Redogörelsen över Bobrikovs ope-
ration finns även intagen i Faltins
memoarer vilka utkom 1961.

Det kan även konstateras, att i
Medicinhistoriska institutionens
bandarkiv har en radiointervju rubri-
cerad "Jag var med då Bobrikov ope-
rerades" och som gjordes år 1970 med
med. lic. Allan Möller, som i en ålder
av över nittio år ger en ytterst detaljerad
skildring av det händelseförlopp
han som ung medicine kandidat var
med om i operationssalen på Kirur-
giska sjukhuset, dit Bobrikov bars på
bår efter att ha uttalat en önskan om
att inte bli opererad av de ryska lä-
karna. I sin intervju ger Möller även
skildring av de stämningar som rådde
i staden med anledning av händelsen.

Hindrik Strandberg

*FL, assistent
Helsingfors universitets
Medicinhistoriska institution och
museum*

Runebergs pris

Kai Simons

Finska Läkaresällskapets pris- och stipendie-nämnd tilldelade vid årsmötet den 26 januari 1997 professor Kai Simons J. W. Runebergs pris. Priset på 100 000 mk jämte medalj ges för framgångsrik forskning. Priset är det största medicinska priset som utdelas i Finland på dessa grunder.

Kai Simons är född i Helsingfors, är gift och har tre barn. Han blev legitimerad läkare år 1964 och disputerade samma år för doktorsgrad med avhandlingen Vitamin B₁₂ binders in human body fluids and blood cells. Han utnämndes till professor i biokemi vid Helsingfors universitet år 1976 men flyttade snart till Heidelberg där han sedan dess

är verksam som professor vid European Molecular Biology Laboratory.

Kai Simons forskning omfattar bl.a. cellbiologiska studier om hur virus (speciellt Semliki Forest virus) kan användas som modeller för undersökningar gällande intracellulär membrantransport och membran-distribution. Intressanta frågeställningar har varit hur celler upprätthåller en polariserad cellyta av lipider och vilken betydelse kolesterol har för cellfunktionen.

Kai Simons har tidigare erhållit bl.a. Anders Jahres pris. Han har inbjudits att hålla Keith Porter Lecture inför American Society of Cell Biology (1990), Harvey Society Lecture (1994) och blivit kallad till Dunham lecturer vid Harvard University (1996).

Kai Simons har aktivt utbildat finländska forskare vid European Molecular Biology Laboratory i Heidelberg.

Finland skådeplats för världens största diabeteskongress

Diabetes är en av de verkliga folksjukdomarna och antalet personer med diabetes fortsätter att öka med epidemiska proportioner. Enligt WHO lider i dag mer än 120 miljoner människor runtom i världen av diabetes och man beräknar att antalet stiger till 300 miljoner före år 2025. Orsakerna till denna globala ökning är komplex, men en förändrad åldersstruktur, minskad barndödlighet, en fortsatt urbanisering med förändrade kostvanor och mindre motion bidrar. Finland har tillsammans med Sardinien av okänd anledning den högsta incidensen av ungdomsdiabetes (typ 1-diabetes) i hela världen med över 40 nya fall per 100 000 per invånare per år.

Även visavi vuxendiabetes (typ 2-diabetes) ligger Finland i topp åtminstone i Norden även om vi globalt sett kommer långt efter vissa befolkningsgrupper i Nordamerika och på öarna I Stilla Havet.

I Finland har vi i dag 170 000 diabetiker. Före år 2015 beräknas antalet uppgå till 215 000. Av dem är 30 000 ungdomsdiabetiker och 140 000 vuxendiabetiker. Eftersom Finlands befolkning i slutet av 1996 uppgick till 5,12 miljoner är prevalensen av diabetes ungefär 3,3 %. Siffran är troligen för låg, eftersom de flesta studier visar att en screening för diabetes alltid ger en hög procent upptäckt diabetes.

De totala utgifterna för hälsovården i Finland var 1989 omkring 36 miljarder mark, dvs 7,4 % av den totala bruttonationalprodukten. Kostnaderna för diabetes uppgick till ungefär 5,8 % av dessa eller mer än 2 miljarder mark. I dag är kostnaderna drygt 2,6 miljarder mark. Diabetessjukdomen är således inte endast förknippad med ett betydande personligt lidande för de drabbade diabetikerna utan även med en tung ekonomisk börda för samhället.

Forskningen inom diabetes har varit och är mycket livlig i vårt land. De finländska forskarna har även gjort internationellt uppmärksammade och prisbelönta insatser dels då det gäller att förstå hur sjukdomen och dess komplikationer uppkommer och dels för att förbättra sjukdomens behandling. I detta sammanhang bör det nämnas att Finska Läkaresällskapet på ett betydande och fördomsfritt sätt har stött denna diabetesforskning. Tack vare detta kan Handlingarna i detta temanummer presentera frukterna av en av de mest produktiva forskningsgrupperna inom diabetologin i vårt land. Samtidigt vill Handlingarna på detta sätt uppmärksamma det faktum att Finland i somras stod värd för den största diabeteskongressen som någonsin ordnats i hela världen och samtidigt också den största kongressen som någonsin ordnats i Finland.

Det var till stor del våra finländska diabetesforskarens fina insatser, som möjliggjorde att Finland och Helsingfors utgick med segern i den segdrivna kampen om vem som skulle få ordna IDF:s (International Diabetes Federation) världskongressen år 1997. Kongressen ordnas vart tredje år och tidigare värdar har varit Kobe 1994, Washington 1991, Sydney 1988, Madrid 1985, Nairobi 1982 och efter Helsingfors står Mexico City värd år 2000. Under kongressen i juli detta år invaderades ett soligt och sommarvarmt Helsingfors av mer än 10 000 diabetesforskare, diabetologer, diabetessköterskor och diabetiker från 132 olika länder till en vetenskaplig, klinisk, social och kulturell succé av sällan skådade mått. Finland kunde visa världen att den diabetologiska sakkunskapen och diabetesforskningen håller en mycket hög internationell standard.

Per-Henrik Groop